

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง สภาพการณ์ แนวโน้ม และความต้องการเรียนภาษาฝรั่งเศสของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียน 14 จังหวัดภาคใต้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการณ์ของการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ใน 14 จังหวัดภาคใต้ เพื่อศึกษาความต้องการเรียนภาษาฝรั่งเศสในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนใน 14 จังหวัดภาคใต้ และเพื่อศึกษาแนวโน้มการจัดการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสในระดับอุดมศึกษาในภาคใต้ ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามหัวข้อดังนี้

1. การเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสในประเทศไทย
2. แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการ และแรงจูงใจในการเรียน
3. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1) การเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสในประเทศไทย

1.1) การเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทย

ปัจจุบันโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีแผนการเรียนภาษาฝรั่งเศสและที่เปิดสอนภาษาฝรั่งเศสในประเทศไทยมีจำนวน 274 โรงเรียน และมีนักเรียนประมาณ 31,210 คน ส่วนโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดแผนการเรียนภาษาฝรั่งเศสใน 14 จังหวัดภาคใต้มีจำนวน 32 โรงเรียน⁷ และมีนักเรียนประมาณ 3,563 คน

จากสถิติจำนวนนักเรียนที่เรียนภาษาฝรั่งเศสใน 14 จังหวัดภาคใต้ จะเห็นได้ว่าจำนวนนักเรียนทั้งหมดมีประมาณ 12 % ของนักเรียนที่เรียนภาษาฝรั่งเศสทั้งหมดทั่วประเทศ และจังหวัดสงขลาเป็นจังหวัดที่มีโรงเรียนเปิดสอนภาษาฝรั่งเศสมากที่สุดคือ 6 โรงเรียนและมีนักเรียนมากที่สุดคือ 1,033 คน รองลงมาคือจังหวัดภูเก็ต (มีนักเรียน 668 คน) จังหวัดนครศรีธรรมราช (มีนักเรียน 535 คน) และจังหวัดพัทลุง (มีนักเรียน 452 คน) ตามลำดับ แม้ว่าปัจจุบันจะมีการเปิดสอนภาษาต่างประเทศอื่นและหลายโรงเรียนได้ปิดโปรแกรมศิลป์-ภาษาฝรั่งเศสไปบ้างก็ตามแต่ก็ยังมีจำนวนนักเรียนที่สนใจเรียนภาษาฝรั่งเศสอยู่มากพอสมควร

สำหรับการจัดการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสในระดับมัธยมศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบัน กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้เป็นไปตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (สำนัก

⁷ ข้อมูลของปีการศึกษา 2552 จากสมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

วิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ) ตามรายละเอียดดังนี้

หลักสูตรภาษาฝรั่งเศสในระดับมัธยมศึกษา

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ภาษาต่างประเทศที่เป็นสาระการเรียนรู้พื้นฐาน ซึ่งกำหนดให้เรียนตลอดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทย คือ ภาษาอังกฤษ ส่วนการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศอื่น เช่น ภาษาฝรั่งเศส ภาษาเยอรมัน ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ภาษาอาหรับ และภาษากลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน หรือภาษาอื่น ๆ ให้อยู่ในดุลพินิจของสถานศึกษาที่จะจัดทำรายวิชาประกอบการจัดการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

การจัดการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสในระดับมัธยมศึกษาในปัจจุบันจัดอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งโดยส่วนใหญ่จัดสอนให้นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6) อย่างไรก็ตามปัจจุบันมีบางโรงเรียนสามารถจัดสอนให้นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1– 3) แต่โดยส่วนใหญ่สอนเป็นวิชาเพิ่มเติมเลือกเสรี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับดุลพินิจและความพร้อมของสถานศึกษา หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศประกอบด้วยรายละเอียดหลักสูตรดังนี้

1. ข้อกำหนดของหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

โครงสร้างหลักสูตรภาษาต่างประเทศ กำหนดตามระดับความสามารถทางภาษาและพัฒนาการของผู้เรียน (Proficiency-Based) เป็นสำคัญ โดยจัดแบ่งเป็น 4 ระดับคือ

- 1) ช่วงชั้น ป.1-3 ระดับเตรียมความพร้อม (Preparatory Level)
- 2) ช่วงชั้น ป.4-6 ระดับต้น (Beginner Level)
- 3) ช่วงชั้น ม.1-3 ระดับกำลังพัฒนา (Developing Level)
- 4) ช่วงชั้น ม.4-6 ระดับก้าวหน้า (Expanding Level)

2. วิสัยทัศน์

การจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคาดหวังว่า เมื่อผู้เรียนเรียนภาษาต่างประเทศอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษา ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อภาษาต่างประเทศ สามารถใช้ภาษาต่างประเทศสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ แสวงหาความรู้ ประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวและวัฒนธรรมอันหลากหลายของประชาคมโลก สามารถถ่ายทอดความคิดและวัฒนธรรมไทยไปยังสังคมโลกได้อย่างสร้างสรรค์

3. สารและมาตรฐานการเรียนรู้

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดให้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศเป็นสาระการเรียนรู้ที่เสริมสร้างพื้นฐานความเป็นมนุษย์และสร้างศักยภาพในการคิดและการทำงานอย่างสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตรงตามจุดหมายของหลักสูตรอันเป็นคุณภาพตามความคาดหวังของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน การที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดคุณภาพได้ตามความคาดหวังดังกล่าว หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดองค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการ และคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ผู้เรียนพึงมี เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปีแล้ว ไว้เป็นกรอบสำหรับแต่ละช่วงชั้น ดังนี้

1) สารหลัก

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ประกอบด้วยสารหลักที่สำคัญ 4 สาร ดังนี้

- ภาษาเพื่อการสื่อสาร การใช้ภาษาต่างประเทศในการฟัง-พูด-อ่าน-เขียน แลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร แสดงความรู้สึกและความคิดเห็น ตีความ นำเสนอข้อมูล ความคิดรวบยอดและความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอย่างเหมาะสม
- ภาษาและวัฒนธรรม การใช้ภาษาต่างประเทศตามวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาความสัมพันธ์ ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับวัฒนธรรมไทย และนำไปใช้อย่างเหมาะสม
- ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น การใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยง ความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น เป็นพื้นฐานในการพัฒนา แสวงหาความรู้ และเปิดโลกทัศน์ของตน
- ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก การใช้ภาษาต่างประเทศในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ชุมชน และสังคมโลก เป็นเครื่องมือพื้นฐานในการศึกษาต่อประกอบอาชีพ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสังคมโลก

2) สารและมาตรฐานการเรียนรู้

สารที่ ๑ ภาษาเพื่อการสื่อสาร

มาตรฐาน ต ๑.๑ เข้าใจและตีความเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่างๆ และแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

มาตรฐาน ต ๑.๒ มีทักษะการสื่อสารทางภาษาในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร แสดงความรู้สึก และความคิดเห็นอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ต ๑.๓ นำเสนอข้อมูลข่าวสาร ความคิดรวบยอด และความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ โดยการพูดและการเขียน

สารที่ ๒ ภาษาและวัฒนธรรม

มาตรฐาน ต ๒.๑ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา และนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ

มาตรฐาน ต ๒.๒ เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา กับภาษาและวัฒนธรรมไทย และนำมาใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

สาระที่ ๓ ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

มาตรฐาน ต ๓.๑ ใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น และเป็นพื้นฐานในการพัฒนา แสวงหาความรู้ และเปิดโลกทัศน์ของตน

สาระที่ ๔ ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก

มาตรฐาน ต ๔.๑ ใช้ภาษาต่างประเทศในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน และสังคม

มาตรฐาน ต ๔.๒ ใช้ภาษาต่างประเทศเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสังคมโลก

4. คุณภาพของผู้เรียน

คุณภาพของผู้เรียนที่คาดหวังหลังจากจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ แล้ว นักเรียนต้องมีความรู้ความสามารถในการใช้ทักษะภาษาต่างประเทศเพื่อทำกิจกรรมต่างๆ ดังต่อไปนี้ได้

- ปฏิบัติตามคำแนะนำในคู่มือการใช้งานต่างๆ คำชี้แจง คำอธิบาย และคำบรรยายที่ฟังและอ่าน อ่านออกเสียงข้อความ ข่าว ประกาศ โฆษณา บทร้อยกรอง และบทละครสั้นถูกต้องตามหลักการอ่าน อธิบายและเขียนประโยคและข้อความสัมพันธ์กับสื่อที่ไม่ใช่ความเรียงรูปแบบต่างๆ ที่อ่าน รวมทั้งระบุและเขียนสื่อที่ไม่ใช่ความเรียงรูปแบบต่างๆ สัมพันธ์กับประโยคและข้อความที่ฟังหรืออ่าน จับใจความสำคัญ วิเคราะห์ความ สรุปความ ตีความ และแสดงความคิดเห็นจากการฟังและอ่านเรื่องที่เป็นสารคดีและบันเทิงคดี พร้อมทั้งให้เหตุผลและยกตัวอย่างประกอบ

- สนทนาและเขียนโต้ตอบข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและเรื่องต่างๆ ใกล้ตัว ประสบการณ์ สถานการณ์ ข่าว/เหตุการณ์ ประเด็นที่อยู่ในความสนใจและสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม เลือกและใช้คำขอร้อง คำชี้แจง คำอธิบาย และให้คำแนะนำ พูดและเขียนแสดงความต้องการ เสนอและให้ความช่วยเหลือ ตอบรับและปฏิเสธการให้ความช่วยเหลือในสถานการณ์จำลองหรือสถานการณ์จริงอย่างเหมาะสม พูดและเขียนเพื่อขอและให้ข้อมูล บรรยาย อธิบาย เปรียบเทียบ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่อง/ประเด็น/ข่าว/เหตุการณ์ที่ฟังและอ่านอย่างเหมาะสม พูดและเขียนบรรยายความรู้สึกและแสดงความคิดเห็นของตนเองเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ กิจกรรม ประสบการณ์ และข่าว/เหตุการณ์อย่างมีเหตุผล

- พูดและเขียนนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง/ประสบการณ์ ข่าว/เหตุการณ์ เรื่องและประเด็นต่างๆ ตามความสนใจ พูดและเขียนสรุปใจความสำคัญ แก่นสาระที่ได้จากการวิเคราะห์เรื่อง กิจกรรม ข่าว เหตุการณ์ และสถานการณ์ตามความสนใจ พูดและเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรม ประสบการณ์ และเหตุการณ์ ทั้งในท้องถิ่น สังคม และโลก พร้อมทั้งให้เหตุผลและยกตัวอย่างประกอบ

- เลือกใช้ภาษา น้ำเสียง และกิริยาท่าทางเหมาะกับระดับของบุคคล เวลา โอกาสและสถานที่ตามมารยาทสังคมและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา อธิบาย/อภิปรายวิถีชีวิต ความคิด ความเชื่อ และที่มาของขนบธรรมเนียมและประเพณีของเจ้าของภาษา เข้าร่วม แนะนำ และจัดกิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรมอย่างเหมาะสม
- อธิบาย/เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างโครงสร้างประโยค ข้อความ สำนวน คำพังเพย สุภาษิต และบทกลอนของภาษาต่างประเทศและภาษาไทย วิเคราะห์/อภิปรายความเหมือนและความแตกต่างระหว่างวิถีชีวิต ความเชื่อ และวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับของไทย และนำไปใช้อย่างมีเหตุผล
- ค้นคว้า/สืบค้น บันทึก สรุป และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ และนำเสนอด้วยการพูดและการเขียน
- ใช้ภาษาสื่อสารในสถานการณ์จริง/สถานการณ์จำลองที่เกิดขึ้นในห้องเรียน สถานศึกษา ชุมชน และสังคม
- ใช้ภาษาต่างประเทศในการสืบค้น/ค้นคว้า รวบรวม วิเคราะห์ และสรุปความรู้/ข้อมูลต่างๆ จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ เผยแพร่/ประชาสัมพันธ์ ข้อมูล ข่าวสาร ของโรงเรียน ชุมชน และท้องถิ่น/ประเทศชาติ เป็นภาษาต่างประเทศ
- มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ (เน้นการฟัง-พูด-อ่าน-เขียน) สื่อสารตามหัวข้อเรื่องเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน สิ่งแวดล้อม อาหาร เครื่องดื่ม ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เวลาว่างและนันทนาการ สุขภาพและสวัสดิการ การซื้อ-ขาย ลมฟ้าอากาศ การศึกษาและอาชีพ การเดินทางท่องเที่ยว การบริการ สถานที่ ภาษา และวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ภายในวงคำศัพท์ประมาณ ๓,๖๐๐-๓,๗๕๐ คำ (คำศัพท์ที่มีระดับการใช้แตกต่างกัน)
- ใช้ประโยคผสมและประโยคซับซ้อนสื่อความหมายตามบริบทต่างๆ ในการสนทนาทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

สำหรับการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรนั้น ภาษาฝรั่งเศสจัดอยู่ในประเภทรายวิชาเพิ่มเติม โรงเรียนที่เปิดสอนรายวิชาภาษาฝรั่งเศสต้องกำหนดรหัสวิชา ชื่อรายวิชา จำนวนหน่วยกิต และจำนวนชั่วโมงเรียน ให้สอดคล้องกับข้อกำหนดของหลักสูตรการศึกษาแกนกลางขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 การกำหนดรหัสวิชา มีหลักเกณฑ์ดังนี้

หลักที่ 1	หลักที่ 2	หลักที่ 3	หลักที่ 4	หลักที่ 5	หลักที่ 6
กลุ่มสาระฯ	ระดับ	ปีในระดับการศึกษา	ประเภทของรายวิชา	ลำดับของรายวิชา	
ท	1	0	1	01-99	
ค	2	1	2		
ว	3	2			
ส		3			
พ		4			
ศ		5			
ง		6			

หลักที่ 1 เป็นรหัสตัวอักษรแสดงกลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ

- ท หมายถึง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
- ค หมายถึง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
- ว หมายถึง กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
- ส หมายถึง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- พ หมายถึง กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
- ศ หมายถึง กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
- ง หมายถึง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ให้ใช้รหัสของแต่ละภาษาตามรายการที่กำหนดคือ

- ข หมายถึง ภาษาเขมร
- จ หมายถึง ภาษาจีน
- ช หมายถึง ภาษารัสเซีย
- ฉ หมายถึง ภาษาญี่ปุ่น
- ต หมายถึง ภาษาเวียดนาม
- น หมายถึง ภาษาลาติน
- บ หมายถึง ภาษาบาลี
- ป หมายถึง ภาษาสเปน
- ฝ หมายถึง ภาษาฝรั่งเศส
- ม หมายถึง ภาษามลายู
- ย หมายถึง ภาษาเยอรมัน
- ร หมายถึง ภาษาอาหรับ

- ล หมายถึงภาษาลาว
- อ หมายถึงภาษาอังกฤษ และ
- ฮ หมายถึงภาษาฮินดู

กรณีที่สถานศึกษาได้จัดรายวิชาภาษาต่างประเทศอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กระทรวงกำหนดไว้ ให้สถานศึกษาทำเรื่องเสนอสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อกำหนดรหัสตัวอักษรกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างประเทศเพิ่มเติม และประกาศให้สถานศึกษาทั่วประเทศได้รับทราบและใช้ให้ตรงกัน

หลักที่ 2 เป็นรหัสตัวเลขแสดงระดับการศึกษา ได้แก่

- 1 หมายถึง รายวิชาระดับประถมศึกษา
- 2 หมายถึง รายวิชาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
- 3 หมายถึง รายวิชาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

หลักที่ 3 เป็นรหัสตัวเลขแสดงปีที่เรียนของรายวิชา ได้แก่

- 0 หมายถึง รายวิชาไม่กำหนดปีที่เรียน จะเรียนปีใดก็ได้ในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย
- 1 หมายถึง รายวิชาที่เรียนในปีที่ 1 ของระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย (ป.1 ม.1 และ ม.4)
- 2 หมายถึง รายวิชาที่เรียนในปีที่ 2 ของระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย (ป.2 ม.2 และ ม.5)
- 3 หมายถึง รายวิชาที่เรียนในปีที่ 3 ของระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย (ป.3 ม.3 และ ม.6)
- 4 หมายถึง รายวิชาที่เรียนในปีที่ 4 ของระดับประถมศึกษา (ป.4)
- 5 หมายถึง รายวิชาที่เรียนในปีที่ 5 ของระดับประถมศึกษา (ป.5)
- 6 หมายถึง รายวิชาที่เรียนในปีที่ 6 ของระดับประถมศึกษา (ป.6)

หลักที่ 4 เป็นรหัสตัวเลขแสดงประเภทของรายวิชา ได้แก่

- 1 หมายถึง รายวิชาพื้นฐาน
- 2 หมายถึง รายวิชาเพิ่มเติม

หลักที่ 5 และหลักที่ 6 เป็นรหัสตัวเลขแสดงลำดับของรายวิชาแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ในปี/ระดับการศึกษาเดียวกัน มีจำนวนตั้งแต่ 01-99

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น โรงเรียนมัธยมศึกษาจึงได้กำหนดรหัสวิชา ชื่อรายวิชา จำนวน หน่วยกิต และจำนวนชั่วโมงเรียนของรายวิชาภาษาฝรั่งเศสแตกต่างกัน และหลากหลายตามวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาของหลักสูตรของแต่ละโรงเรียน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ฝ21205 ภาษาฝรั่งเศสเพื่อการสื่อสาร 1	จำนวน 0.5 หน่วยกิต
ฝ31217 ภาษาฝรั่งเศสเพื่อการสื่อสาร 1	จำนวน 0.5 หน่วยกิต
ฝ41201 ภาษาฝรั่งเศส 1	จำนวน 3.0 หน่วยกิต

จะเห็นได้ว่าปัจจุบันถึงแม้ว่าจะมีการเปิดสอนภาษาต่างประเทศอื่นๆ เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกเรียนตามความต้องการได้หลากหลายมากขึ้น และกระแสความนิยมในการเรียนภาษาฝรั่งเศสจะลดน้อยลงไปบ้างก็ตาม แต่จากข้อมูลของสมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และสำนักงานความร่วมมือทางด้านภาษาฝรั่งเศส (Bureau de la Coopération pour le français) สถานเอกอัครราชทูตฝรั่งเศสประจำประเทศไทย พบว่าจำนวนผู้เรียนภาษาฝรั่งเศสในระดับมัธยมศึกษาก็ยังมีมากเป็นอันดับสามรองจากภาษาอังกฤษและภาษาจีน จากสถิติของสมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์ ในปี พ.ศ. 2556 มีจำนวนนักเรียนภาษาฝรั่งเศสในระดับมัธยมศึกษาประมาณ 23,000 คน และยังมีโรงเรียนมัธยมศึกษา 242 แห่งที่จัดการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสเป็นโรงเรียนของสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) 212 แห่ง โรงเรียนเอกชน 30 แห่ง และมีผู้สอนรวม 416 คน โดยมีการจัดหลักสูตรที่หลากหลายรูปแบบเพื่อสร้างองค์ความรู้ทางภาษาและวัฒนธรรมฝรั่งเศส และพัฒนาทักษะการใช้ภาษาให้แก่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน รวมทั้งสามารถนำไปศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาต่อไปได้

1.2. การเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสในระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยในปัจจุบัน

1.2.1. การเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสในระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย

การสอนภาษาฝรั่งเศสในระดับอุดมศึกษาเริ่มต้นครั้งแรกในประเทศไทยที่คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเมื่อ พ.ศ. 2471 หลังจากนั้นได้มีการขยายการเปิดสอนไปสู่มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานคร และในภูมิภาค อย่างต่อเนื่อง โดยส่วนใหญ่มีการเปิดสอนในคณะอักษรศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ คณะโบราณคดี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ คณะครุศาสตร์ และคณะศึกษาศาสตร์ ปัจจุบันมีการสอนภาษาฝรั่งเศสในระดับปริญญาตรี ทั้งที่เป็นวิชาเอก วิชาโท และวิชาเลือกเสรี ในมหาวิทยาลัยต่างๆ ประมาณ 27 แห่งทั่วประเทศดังนี้

1. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

3. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
4. มหาวิทยาลัยศิลปากร
5. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
6. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
7. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
8. มหาวิทยาลัยขอนแก่น
9. มหาวิทยาลัยนเรศวร
10. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
11. มหาวิทยาลัยบูรพา
12. มหาวิทยาลัยมหิดล
13. มหาวิทยาลัยรามคำแหง
14. มหาวิทยาลัยรังสิต
15. มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
16. มหาวิทยาลัยศรีปทุม
17. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
18. มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
19. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
20. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
21. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
22. มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี
23. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก
24. มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
25. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
26. มหาวิทยาลัยพะเยา
27. มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

นอกจากนี้ยังมีการจัดการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสในระดับปริญญาโทที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และมหาวิทยาลัยรามคำแหง และในระดับปริญญาเอกที่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จะเห็นได้ว่าในปัจจุบันสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยที่มีการจัดการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศส โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับปริญญาตรีมีมากถึง 27 สถาบัน และกระจายไปทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ แต่โดยส่วนใหญ่จะอยู่ในกรุงเทพมหานคร ภาคกลางและภาคเหนือ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นเพียงมหาวิทยาลัยเดียวของภาคใต้ที่เปิดสอนภาษาฝรั่งเศสในระดับปริญญาตรี นอกจากนี้จำนวนผู้เรียน

ของแต่ละสถาบันจะแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ของสถาบันนั้น เช่น ความมีชื่อเสียงของสถาบัน ความนิยมของนักศึกษาในแต่ละสถาบัน บรรยากาศการจัดการเรียนการสอน ความพร้อมของผู้สอน บริบททางสังคมและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

1.2.2. การเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

การสอนภาษาฝรั่งเศสในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เริ่มขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2513 โดยเปิดสอนเป็นวิชาเอกและวิชาโท ให้นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาเขตปัตตานี ต่อมาได้มีการเปิดสอนเป็นวิชาเลือกเสรีให้นักศึกษาสาขาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว วิทยาลัยชุมชนภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต และที่คณะวิทยาศาสตร์ (ภาควิชาภาษาตะวันตก) วิทยาเขตหาดใหญ่ ตามลำดับ การเปิดสอนภาษาฝรั่งเศสเป็นวิชาเอกและวิชาโท ในคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาเขตปัตตานียังคงดำเนินการมาจนถึงปัจจุบัน ส่วนที่คณะศึกษาศาสตร์ได้ปิดการสอนมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2548 สำหรับการสอนภาษาฝรั่งเศสที่วิทยาเขตหาดใหญ่นั้น ปัจจุบันมีคณะศิลปศาสตร์เป็นผู้จัดการเรียนการสอน โดยเปิดสอนเป็นวิชาเลือกเสรีให้นักศึกษาทุกคณะที่สนใจ และที่วิทยาเขตภูเก็ตมีคณะวิเทศศึกษาเป็นผู้จัดการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศส โดยเปิดสอนเป็นวิชาเลือกให้นักศึกษาสาขาการบริการ และสาขาการโรงแรม คณะการบริการและการท่องเที่ยว

ปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาเขตปัตตานี ดำเนินการโดยแผนกวิชาภาษาฝรั่งเศส ภาควิชาภาษาตะวันตก ตามหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาฝรั่งเศส หลักสูตรปรับปรุง 2552 ซึ่งมุ่งผลิตบัณฑิตที่มีความรู้และความสามารถในการใช้ภาษาฝรั่งเศสอย่างแท้จริงสำหรับประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อในระดับสูง อันจะนำไปสู่การพัฒนาตนเองและประเทศชาติ มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น สามารถวิเคราะห์และวิจารณ์อย่างมีคุณธรรมและมีจริยธรรม

รายวิชาที่กำหนดในหลักสูตรมีความหลากหลาย เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ความคิดเห็นของบัณฑิต ผู้ใช้บัณฑิต โดยกำหนดให้มีกระบวนการวิชาเอกบังคับและเอกเลือกที่เน้นเนื้อหาและเน้นทักษะในสัดส่วนที่สมดุลกัน เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีทั้งทักษะภาษา และพื้นฐานความรู้ความเข้าใจเชิงภาษาวรรณคดี และวัฒนธรรม เช่นรายวิชาที่เกี่ยวกับทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และไวยากรณ์ ฝรั่งเศส รายวิชาที่เกี่ยวกับภาษาศาสตร์ รายวิชาที่เกี่ยวกับประวัติวรรณคดีและวรรณคดีฝรั่งเศสสมัยต่างๆ รายวิชาทางด้านประวัติศาสตร์ฝรั่งเศส และความรู้ทางด้านวัฒนธรรมของประเทศและชาวฝรั่งเศส เป็นต้น ในขณะที่เดียวกันก็มีรายวิชาในสาขาวิชาชีพเพื่อเพิ่มโอกาสการเข้าสู่ตลาดแรงงานของบัณฑิตสาขาวิชาภาษาฝรั่งเศส เช่นภาษาฝรั่งเศสเพื่อการท่องเที่ยวและการโรงแรม ภาษาฝรั่งเศสเพื่องานเลขานุการ ภาษาฝรั่งเศส

ธุรกิจ เป็นต้น รวมทั้งรายวิชาที่เป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาในระดับสูงต่อไปอีกด้วย เช่น รายวิชา คอมพิวเตอร์และฝรั่งเศสศึกษาเพื่อให้บัณฑิตมีความรู้ทางการศึกษาค้นคว้าและวิจัย เป็นต้น⁸

จะเห็นได้ว่าการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสในระดับอุดมศึกษาได้ดำเนินการมาเป็นเวลานาน ถึงแม้ว่า กระแสความนิยมในการเรียนภาษาฝรั่งเศสในประเทศไทยจะมีน้อยกว่าภาษาอื่นๆ ก็ตาม แต่ยังคงมี มหาวิทยาลัยที่เปิดสอนภาษาฝรั่งเศสอยู่อีกจำนวนมาก และมีนักศึกษาเลือกเรียนวิชาเอก-โทภาษาฝรั่งเศสอยู่ มากพอสมควร ส่วนมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีเป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพียง แห่งเดียวของภาคใต้ที่มีการสอนภาษาฝรั่งเศสเป็นวิชาเอก-โท โดยหลักสูตรการจัดการศึกษาได้เน้นการสร้าง ความรู้ทางภาษาและวัฒนธรรมฝรั่งเศสและพัฒนาทักษะการใช้ภาษาใน 4 ด้านหลัก คือภาษาศาสตร์และการ ใช้ภาษา วรรณคดีฝรั่งเศส วัฒนธรรมฝรั่งเศส และภาษาฝรั่งเศสเพื่ออาชีพ ทั้งนี้เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถทางภาษาฝรั่งเศสเพื่อใช้ในการประกอบอาชีพ หรือเพื่อศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษาในอนาคต ต่อไป

2. แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการ และแรงจูงใจในการเรียน

ในการจัดการเรียนรู้ นักการศึกษาและครูผู้สอนต้องคำนึงถึงองค์ประกอบที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้หลายๆ องค์ประกอบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ที่ยึดถือเป็นแนวทาง องค์ประกอบที่ สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน แบ่งออกเป็น 4 องค์ประกอบหลัก (เชียรศรี วิวิธสิริ, 2527, ปราณี รามสูต, 2528) ดังนี้

1. องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับผู้สอน ซึ่งผู้สอนจะต้องมีบุคลิกภาพดี มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนเป็น อย่างดี มีวิธีการและเทคนิคที่จะถ่ายทอดความรู้ไปสู่ผู้เรียนได้หลายวิธีอย่างเหมาะสมกับแต่ละเนื้อหาวิชา ต้อง รู้จักเลือกกิจกรรมในการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่จะสอน เพื่อให้เกิดผลการเรียนรู้ที่ดีที่สุดแก่นักเรียน การให้รางวัลและลงโทษ เพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการเรียน การให้ คำแนะนำในการเรียนอย่างถูกต้องและเหมาะสม เป็นต้น

2. องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน ได้แก่ ทัศนภาวะและความพร้อมในการเรียนรู้ ประสบการณ์เดิม ความบกพร่องทางร่างกาย แรงจูงใจในการเรียน ความสนใจและความต้องการที่จะเรียน ทศนคติต่อครูและต่อ สิ่งที่เรียน เป็นต้น

3. องค์ประกอบที่เกี่ยวกับบทเรียน เช่น ความยากง่ายของบทเรียน การมีความหมายของบทเรียน ความยาวของบทเรียน เป็นต้น

4. องค์ประกอบเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เช่น บรรยากาศในชั้นเรียนที่ดี ความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้เรียน กับผู้สอน และระหว่างนักเรียนต่อนักเรียน มีสถานที่เรียน ตลอดจนอุปกรณ์ต่างๆ ที่อำนวยความสะดวกและ เหมาะสม เป็นต้น

⁸ ทุกรายละเอียดหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาฝรั่งเศส หลักสูตรปรับปรุง 2555 ในภาคผนวกที่ 4

จะเห็นได้ว่าความต้องการ (Needs) ในการเรียนซึ่งจัดอยู่ในองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งซึ่งช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน เพราะความต้องการเป็นที่มาของการจูงใจ (Motivation) ที่สามารถกระตุ้นหรือผลักดันให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจ (Motive) ในการเรียน แรงจูงใจของผู้เรียนนี้เองถือว่าเป็นกุญแจหลักของความสำเร็จของผู้เรียน (Moore, 2009) ทั้งสามารถเป็นตัวกำหนดหรือตัดสินระดับความสามารถของผู้เรียนที่แตกต่างกันได้ (Ellis, 1985) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเรียนภาษาต่างประเทศ มีงานวิจัยทางการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศยืนยันว่าแรงจูงใจและความสำเร็จในการเรียนภาษาต่างประเทศมีความสัมพันธ์กัน และแรงจูงใจเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญของความสำเร็จในการเรียนภาษาต่างประเทศของผู้เรียน (Mohideen Obeidat, 2005; Gardner, 2005)

2.1. ทฤษฎีความต้องการ (Needs)

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานนิยามคำ “ต้องการ” (กริยา) หมายถึง อยากรได้ ใครได้ ประสงค์ และ “ความต้องการ” (คำนาม) หมายถึง ความปรารถนา ความอยาก

Kolesnik (1978 อ้างถึงใน Moore, 2009: 337) ให้คำนิยามของ ความต้องการ หมายถึง สิ่งที่ไม่เพียงพอในกลไกของมนุษย์ทุกชนิด หรือการขาดสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่คนคนหนึ่งปรารถนาเพื่อให้ตนเองอยู่ได้อย่างมีความสุข (“any type of deficiency in the human organism or the absence of anything the person requires, or thinks he requires, for overall well-being.”)

Lapointe (1983: 252) ให้คำจำกัดความของคำ “ความต้องการ” (le besoin) หมายถึง สิ่งที่มีไม่เพียงพอ (l'insuffisance) หรือสิ่งที่ไม่มี ขาดหายไป (l'absence)

Kaufman (1972 อ้างถึงใน Lapointe, 1983: 252) อธิบายว่า “ความต้องการ” (le besoin) คือ ช่องว่างที่สามารถวัดได้ที่เกิดขึ้นระหว่างสิ่งที่เป็นอยู่กับสิ่งที่ควรจะเป็น ในที่นี้จะต้องพิจารณาสิ่งที่จะเรียกว่า ความต้องการจากองค์ประกอบ 3 อย่างคือ สิ่งที่ควรจะเป็นซึ่งหมายถึงสิ่งที่คาดหวังหรือปรารถนา สิ่งที่เป็นอยู่ซึ่งหมายถึงผลที่คนเราได้รับแล้วหรือความสำเร็จ และช่องว่างระหว่างสองเหตุการณ์ดังกล่าว ดังนั้นสิ่งใดที่เป็นสิ่งที่เรายังไม่มีในปัจจุบันและเป็นสิ่งที่เราคาดหวังหรือปรารถนาให้มีในอนาคตก็คือความต้องการ Kaufman ได้สร้างแผนผังเพื่ออธิบายความหมายของคำ “ความต้องการ” ไว้ดังนี้

1) ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม (Behaviorism)

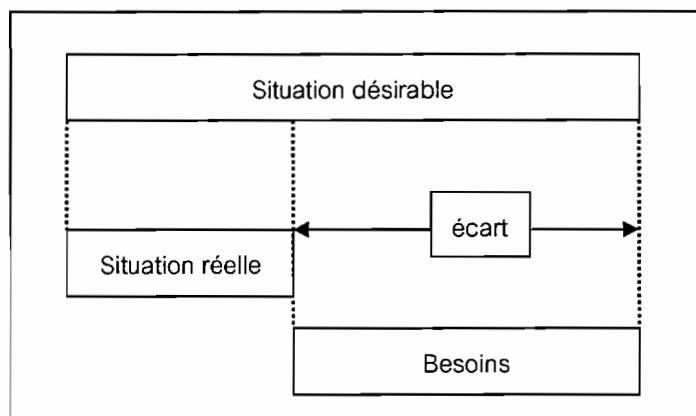
นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมภายนอกที่เห็นชัด สามารถวัดได้ สังเกตได้ และทดสอบได้ แนวความคิดของกลุ่มนี้ถือว่าสิ่งแวดล้อมหรือประสบการณ์จะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรม แรงจูงใจเกิดจากแรงขับหรือความต้องการด้านร่างกาย การเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อมีการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง การแสดงพฤติกรรมจะมีความถี่มากขึ้นหากได้รับการเสริมแรง นอกจากนี้ นักจิตวิทยากลุ่มพฤติกรรมนิยมที่เน้นทางการเรียนรู้เชิงสังคม (Social Learning) มีความเห็นว่ากระบวนการเรียนรู้จะประกอบด้วย 1) ความใส่ใจ (Attention) ซึ่งจัดได้ว่าเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะถ้าผู้เรียนไม่มีความใส่ใจในการเรียนรู้ การสังเกตหรือเลียนแบบก็จะไม่เกิดขึ้น 2) การจดจำ (Retention) เมื่อผู้เรียนมีความสนใจในการเรียน ผู้เรียนก็จะสามารถจดจำสิ่งต่างๆ เหล่านั้นได้ 3) การลอกเลียนแบบ (Reproduction) ซึ่งเป็นกระบวนการที่ผู้เรียนแปรสภาพสิ่งที่จำได้ออกมาเป็นการกระทำหรือแสดงพฤติกรรมที่เหมือนหรือใกล้เคียงตัวแบบ และ 4) แรงจูงใจ (Motivation) หมายถึง การเสริมแรง ซึ่งอาจจะมาจากบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยตรง หรือจากการคาดหวังว่าจะได้รับรางวัลเหมือนตัวแบบ (Vicarious) หรือจากการที่ตั้งมาตรฐานด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการสังเกตและเลียนแบบจากตัวแบบ

2) ทฤษฎีความรู้ความเข้าใจหรือทฤษฎีปัญญา (Cognitive Theories) ของกลุ่มพุทธินิยม (Cognitivism)

แนวความคิดของกลุ่มพุทธินิยมเน้นว่าการแสดงพฤติกรรมของคนได้รับอิทธิพลมาจากการรับรู้สิ่งต่างๆ ของบุคคล นักจิตวิทยากลุ่มพุทธินิยมนี้สนใจเกี่ยวกับความคิดและการรับรู้ของคน และมองว่าการศึกษาพฤติกรรมควรเน้นความสำคัญของกระบวนการทางความคิด ซึ่งเป็นสาเหตุของพฤติกรรม นอกจากนี้ยังให้ข้อเสนอแนะว่าคนทุกคนมีธรรมชาติภายในที่ใฝ่ใจใคร่รู้ใคร่เรียน เพื่อก่อให้เกิดสภาพที่สมดุล ดังนั้น*การที่เด็กได้มีโอกาสเรียนตามความต้องการ และความสนใจของตน จะเป็นสิ่งที่มีความหมายสำหรับเด็กมากกว่าที่ครูหรือผู้อื่นจะเป็นผู้บอกให้* แนวความคิดของนักจิตวิทยากลุ่มพุทธินิยมนี้จึงเป็นแนวคิดพื้นฐานของการสร้างเทคนิคการจัดการเรียนการสอนหลายรูปแบบในปัจจุบัน เช่น การจัดการเรียนการสอนแบบค้นพบ (Discovery approach) และการจัดการเรียนการสอนเชิงสำรวจ (Expository approach)

3) ทฤษฎีของกลุ่มมานุษยนิยม (Humanisticism)

แนวความคิดของกลุ่มมานุษยนิยมตั้งอยู่บนพื้นฐานของการสังเกต ความประทับใจ และจากการนึกคิดเอาเอง และจะคำนึงถึงความเป็นคนของคน มองธรรมชาติของมนุษย์ว่ามีลักษณะเป็น good active คือเกิดมาพร้อมกับความดีที่ติดตัวมาแต่กำเนิด เป็นผู้ที่มีอิสระสามารถที่จะนำตนเองและพึ่งพาตนเองได้ เป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่จะทำประโยชน์ต่อสังคม มีอิสระเสรีภาพที่จะเลือกทำสิ่งต่าง ๆ ที่จะไม่ทำให้ผู้ใด

ภาพที่ 1: ความหมายของความต้องการตามแนวคิดของ Kaufman
ที่มาจาก Lapointe (1983: 252)

ความต้องการ เป็นสภาพที่บุคคลขาดสมดุลภายในกลไกของความเป็นมนุษย์ เป็นความรู้สึกขาดสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่จำเป็นหรือที่ตนเองปรารถนา ความต้องการจึงมีอิทธิพลมากต่อพฤติกรรมของมนุษย์ เพราะเป็นสิ่งที่กระตุ้นหรือสร้างแรงผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเพื่อสร้างสมดุลให้ตัวเอง เพื่อให้บรรลุจุดหมายปลายทางที่ต้องการนั้น และเพื่อทำให้ตนเองมีสภาพความเป็นอยู่ทางกายและทางใจที่ดี และเหมาะสม

โดยทั่วไปแล้วความต้องการของคนเรามีหลายประเภท นักจิตวิทยาแบ่งความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้

1. ความต้องการทางกาย (physical needs) เป็นความต้องการที่เกิดจากธรรมชาติของร่างกาย เช่น ต้องการกินอาหาร หายใจ ขับถ่ายของเสีย การเคลื่อนไหว พักผ่อน และต้องการทางเพศ ความต้องการทางกายทำให้เกิดแรงจูงใจให้บุคคลกระทำการเพื่อสนองความต้องการดังกล่าว ดังนั้นแรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการทางกายนี้เรียกว่า แรงจูงใจทางชีวภาพ หรือทางสรีระ (biological motives)

2. ความต้องการทางสังคมหรือความต้องการทางจิตใจ (social or psychological needs) เป็นความต้องการที่เกิดจากการเรียนรู้ทางสังคม เช่น ต้องการความรัก ความมั่นคง ปลอดภัย การเป็นที่ยอมรับในสังคม ต้องการอิสรภาพ ความสำเร็จในชีวิต และตำแหน่งทางสังคม ความต้องการทางสังคมหรือทางจิตใจดังกล่าวนี้เป็นเหตุให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมเพื่อไปสู่จุดหมายปลายทางได้ ความต้องการดังกล่าวจึงทำให้เกิดแรงจูงใจที่เรียกว่าแรงจูงใจทางสังคม (social motives)

ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ทฤษฎีการเรียนรู้ (Theories of Learning) ซึ่งนักวิชาการทางด้านการศึกษาและนักจิตวิทยาการศึกษายึดถือเป็นพื้นฐานเพื่อการจัดการศึกษาได้กล่าวถึงองค์ประกอบด้านความต้องการและแรงจูงใจของผู้เรียนไว้แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับมุมมองและแนวความคิดของนักปรัชญาการศึกษาเจ้าของทฤษฎี และวิวัฒนาการของสังคมในแต่ละยุคสมัย แนวคิดทางด้านความต้องการที่กล่าวถึงในทฤษฎีการเรียนรู้ต่างๆ มีดังนี้ (พรณี ข. เจนจิต. 2538; Moore, 2000; Lebrun, 2002; Harry and others, 2000; Moore, 2009)

1) ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม (Behaviorism)

นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมภายนอกที่เห็นชัด สามารถวัดได้ สังเกตได้ และทดสอบได้ แนวความคิดของกลุ่มนี้ถือว่าสิ่งแวดล้อมหรือประสบการณ์จะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรม แรงจูงใจเกิดจากแรงขับหรือความต้องการด้านร่างกาย การเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อมีการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง การแสดงพฤติกรรมจะมีความถี่มากขึ้นหากได้รับการเสริมแรง นอกจากนี้ นักจิตวิทยากลุ่มพฤติกรรมนิยมที่เน้นทางการเรียนรู้เชิงสังคม (Social Learning) มีความเห็นว่ากระบวนการเรียนรู้จะประกอบด้วย 1) ความใส่ใจ (Attention) ซึ่งจัดได้ว่าเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะถ้าผู้เรียนไม่มีความใส่ใจในการเรียนรู้ การสังเกตหรือเลียนแบบก็จะไม่เกิดขึ้น 2) การจดจำ (Retention) เมื่อผู้เรียนมีความสนใจในการเรียน ผู้เรียนก็จะสามารถจดจำสิ่งต่างๆ เหล่านั้นได้ 3) การลอกเลียนแบบ (Reproduction) ซึ่งเป็นกระบวนการที่ผู้เรียนแปรสภาพสิ่งที่จำได้ออกมาเป็นการกระทำหรือแสดงพฤติกรรมที่เหมือนหรือใกล้เคียงตัวแบบ และ 4) แรงจูงใจ (Motivation) หมายถึง การเสริมแรง ซึ่งอาจจะมาจากบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยตรง หรือจากการคาดหวังว่าจะได้รับรางวัลเหมือนตัวแบบ (Vicarious) หรือจากการที่ตั้งมาตรฐานด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการสังเกตและเลียนแบบจากตัวแบบ

2) ทฤษฎีความรู้ความเข้าใจหรือทฤษฎีปัญญา (Cognitive Theories) ของกลุ่มพุทธินิยม (Cognitivism)

แนวความคิดของกลุ่มพุทธินิยมเน้นว่าการแสดงพฤติกรรมของคนได้รับอิทธิพลมาจากการรับรู้สิ่งต่างๆ ของบุคคล นักจิตวิทยากลุ่มพุทธินิยมนี้สนใจเกี่ยวกับความคิดและการรับรู้ของคน และมองว่าการศึกษาคือพฤติกรรมควรเน้นความสำคัญของกระบวนการทางความคิด ซึ่งเป็นสาเหตุของพฤติกรรม นอกจากนี้ยังให้ข้อเสนอแนะว่าคนทุกคนมีธรรมชาติภายในที่ใฝ่ใจใคร่รู้ใคร่เรียน เพื่อก่อให้เกิดสภาพที่สมดุล ดังนั้น*การที่เด็กได้มีโอกาสเรียนตามความต้องการ และความสนใจของตน จะเป็นสิ่งที่มีความหมายสำหรับเด็กมากกว่าที่ครูหรือผู้อื่นจะเป็นผู้บอกให้* แนวความคิดของนักจิตวิทยากลุ่มพุทธินิยมนี้จึงเป็นแนวคิดพื้นฐานของการสร้างเทคนิคการจัดการเรียนการสอนหลายรูปแบบในปัจจุบัน เช่น การจัดการเรียนการสอนแบบค้นพบ (Discovery approach) และการจัดการเรียนการสอนเชิงสำรวจ (Expository approach)

3) ทฤษฎีของกลุ่มมานุษยนิยม (Humanisticism)

แนวความคิดของกลุ่มมานุษยนิยมตั้งอยู่บนพื้นฐานของการสังเกต ความประทับใจ และจากกรนึกคิดเอาเอง และจะคำนึงถึงความเป็นคนของคน มองธรรมชาติของมนุษย์ว่ามีลักษณะเป็น good active คือเกิดมาพร้อมกับความดีที่ติดตัวมาแต่กำเนิด เป็นผู้ที่มีอิสระสามารถที่จะนำตนเองและพึ่งพาตนเองได้ เป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่จะทำประโยชน์ต่อสังคม มีอิสระเสรีภาพที่จะเลือกทำสิ่งต่าง ๆ ที่จะไม่ทำให้ผู้ใด

เดือดร้อน ซึ่งรวมถึงตัวเองด้วย ส่วนแนวคิดทางด้านแรงจูงใจนั้น นักจิตวิทยากลุ่มมานุษยนิยมได้อธิบายว่าสิ่งที่มากระตุ้นให้คนแสดงพฤติกรรมคือความต้องการความพอเพียงในชีวิต อย่างไรก็ตามการแสดงพฤติกรรมมิใช่เป็นไปเพื่อสนองความต้องการด้านร่างกายเท่านั้น เพราะเมื่อความต้องการทางด้านร่างกายได้รับการตอบสนองแล้วคนก็ยังแสดงพฤติกรรมอยู่ สิ่งที่มากระตุ้นให้คนแสดงพฤติกรรมคือความอยากรู้อยากเห็น ซึ่งเป็นตัวกระตุ้นให้คนอยากศึกษาสำรวจ

สำหรับหลักการในการจัดการเรียนการสอน นักจิตวิทยากลุ่มมานุษยนิยมเสนอแนะว่าเด็กควรได้รับการพัฒนาให้มีสมรรถภาพใน 3 ด้านพร้อม ๆ กันคือด้านความรู้ (cognitive) ด้านอารมณ์ความรู้สึก (affective) และด้านทักษะ (psychomotor) และควรให้ความสำคัญกับผู้เรียนหรือให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้ผู้เรียนมีเสรีภาพที่จะเลือกเรียนตามความต้องการ ผู้เรียนควรได้รับความช่วยเหลือจากครูในทุกด้าน ให้รู้จักศึกษาและสำรวจเกี่ยวกับอารมณ์ความรู้สึก ให้มีความเข้าใจในตนเอง เข้าใจความรู้สึกนึกคิด เจตคติ และจุดมุ่งหมายความต้องการของตนเอง และได้เป็นผู้ลงมือทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาได้เต็มศักยภาพ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเจริญเติบโตได้เต็มที่จนเกิดความต้องการใฝ่รู้ และการเห็นคุณค่าของตนเอง อันจะเป็นแรงจูงใจให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Self Actualization)

จะเห็นได้ว่าในทฤษฎีการเรียนรู้ของแนวคิดทางจิตวิทยาแต่ละกลุ่ม ถึงแม้ว่าจะมีแนวคิดพื้นฐานที่แตกต่างกัน แต่ต่างก็มีความเห็นตรงกันว่าความต้องการเป็นที่ยาที่สำคัญอย่างหนึ่งของแรงจูงใจในการเรียนของผู้เรียน เพราะแรงจูงใจเป็นตัวกระตุ้นให้คนแสดงพฤติกรรมที่แตกต่างกัน การที่คนมีการแสดงพฤติกรรมนั้น เนื่องจากคนเรามีความต้องการ การที่เรามีความต้องการในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แสดงว่าเราขาดในสิ่งนั้นๆ ซึ่งจะเป็แรงผลักดันให้เราแสดงพฤติกรรมเพื่อให้ได้สิ่งนั้น ๆ มา

2.2. ทฤษฎีการจูงใจ (Motivation)

การจูงใจ (Motivation) เป็นคำศัพท์ที่ใช้ทางด้านจิตวิทยา ซึ่งมีผู้ให้คำจำกัดความไว้หลากหลาย เช่น

Moore (2009: 334) ให้ความหมาย การจูงใจ (Motivation) หมายถึง สิ่งใดก็ตามที่สามารถกระตุ้นหรือกำหนดทิศทางให้คนเราแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมา โดยที่พฤติกรรมนั้นจะต้องเป็นพฤติกรรมที่คงอยู่ในช่วงเวลาหนึ่ง หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งได้ว่าการจูงใจคือสิ่งที่ทำให้คนเราทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้สิ่งที่ทำให้คนเราทำสิ่งนั้นอย่างต่อเนื่อง และเป็นสิ่งที่จะเป็นตัวกำหนดให้คนเรารู้ว่ากำลังจะทำอะไร

สุชา จันทน์เอม (2542: 100) กล่าวว่า การจูงใจ คือสภาวะที่อินทรีย์ถูกกระตุ้นให้แสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อบรรลุสู่จุดหมายปลายทางที่ตั้งไว้

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2524: 236) กล่าวว่า การจูงใจ หมายถึงการกระตุ้น หรือล่อให้เกิดพฤติกรรม การเรียนรู้ด้วยสิ่งเร้า

Cuq (2003: 170) ให้คำนิยาม การจูงใจ หมายถึง พลังที่ผลักดันให้กลไกบางอย่างของร่างกายทำงาน เพื่อให้คนเราได้บรรลุเป้าหมาย หรือกล่าวอีกอย่างได้ว่า หมายถึง ปัจจัยที่ผลักดันให้คนเรากระทำหรือแสดง พฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมา

Oxford & Shearin (1994, อ้างถึงใน Abisamra, 2002) ให้คำนิยาม การจูงใจ หมายถึง ความปรารถนาที่จะบรรลุเป้าหมายที่ตนเองต้องการ ซึ่งจะต้องผสมผสานกับพลังที่จะทำกิจกรรมอะไรก็ตามเพื่อให้ตนเองบรรลุเป้าหมายนั้นให้ได้

นักจิตวิทยาได้จำแนกการจูงใจไว้ออกเป็นหลายประเภทตามองค์ประกอบที่ต่างกัน

การจูงใจซึ่งแบ่งตามลักษณะที่เกิดแบ่งออกเป็น 2 ประเภท (Moore, 2000; Moore, 2009, Cuq, 2003) คือ

1. การจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) หมายถึง สภาวะของบุคคลที่มีความต้องการเรียนรู้หรือต้องการแสวงหาบางอย่างด้วยตนเองโดยไม่ให้บุคคลอื่นเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งถือว่าเป็นแรงขับหรือสิ่งผลักดันที่มาจากภายในตัวบุคคล โดยอาจจะเป็นเจตคติ ความต้องการ ความคิดเห็น ความสนใจ ความตั้งใจ การมองเห็นคุณค่า ความพอใจ ความอยากรู้อยากเห็น ความสนใจพิเศษ ฯลฯ การจูงใจภายในถือเป็นปัจจัยที่มีพลัง หรือสามารถมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนเรามาก และค่อนข้างถาวร เช่น นักเรียนสนใจศึกษาเล่าเรียนด้วยความรู้สึกใฝ่ดีในตัวของเขาเองหรือด้วยความรู้สึกเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียน ไม่ใช่เพราะถูกบังคับ หรือเพราะมีสิ่งล่อใจใดๆ การที่เด็กนักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อครูผู้สอน และพอใจวิธีการสอนทำให้เด็กมีความสนใจและตั้งใจเรียนวิชานั้นเป็นพิเศษ การที่นักเรียนมีความสนใจภาษาต่างประเทศภาษาใดภาษาหนึ่งเป็นพิเศษ มีความอยากรู้อยากเห็นในภาษาและวัฒนธรรมของประเทศนั้นทำให้เด็กมีความกระตือรือร้นในการเรียน ตั้งใจและเอาใจใส่ในการเรียนมากขึ้น เป็นต้น

2. การจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) หมายถึง สภาวะของบุคคลที่ได้รับแรงกระตุ้นหรือสิ่งผลักดันมาจากภายนอก และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงหรือการแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมา การจูงใจประเภทนี้ไม่คงทนถาวรต่อพฤติกรรม สามารถเกิดได้บ่อยๆ และหมดสิ้นไปได้ เพราะบุคคลจะแสดงพฤติกรรมเพื่อตอบสนองสิ่งจูงใจดังกล่าวเฉพาะในกรณีที่ต้องการรางวัล ต้องการเกียรติยศ ชื่อเสียง คำชม การยกย่อง หรือการได้รับการยอมรับ เป็นต้น เมื่อได้รับสิ่งที่ต้องการแล้วการจูงใจก็จะหมดไป การจูงใจภายนอกประกอบด้วยหลายประเภทได้แก่

- 1) เป้าหมายหรือความคาดหวังของบุคคล การที่บุคคลมีเป้าหมายในการกระทำใด ๆ ที่ชัดเจนย่อมกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจทำให้มีพฤติกรรมที่ดีและเหมาะสม เช่น นักเรียนที่มีเป้าหมายที่จะสอบเข้ามหาวิทยาลัยให้ได้จึงพยายามตั้งใจเรียนและอ่านหนังสืออย่างเต็มความสามารถ เป็นต้น

- 2) ความรู้เกี่ยวกับความก้าวหน้าของตนเอง บุคคลที่มีโอกาสทราบว่าตนจะได้รับความสำเร็จก้าวหน้าอย่างไรจากการกระทำนั้นก็จะมีแรงจูงใจมากขึ้นที่จะทำสิ่งนั้นด้วยความตั้งใจ เช่นการเรียนภาษาต่างประเทศ

อื่นๆ เพราะรู้ว่าจะเป็นโอกาสที่จะทำให้ตนเองสามารถหางานทำในธุรกิจการท่องเที่ยวและโรงแรมได้ง่ายขึ้น เป็นต้น

3) บุคลิกภาพ ความประทับใจอันเกิดจากบุคลิกภาพจะก่อให้เกิดแรงจูงใจและแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งขึ้นได้ เช่น นักเรียนเรียนภาษาต่างประเทศเพราะได้รู้จักและประทับใจเจ้าของภาษาบางคน นักเรียนสนใจและตั้งใจเรียนเพราะมีทัศนคติที่ดีต่ออาจารย์ผู้สอน เป็นต้น

4) เครื่องล่อใจอื่นๆ สิ่งล่อใจที่ก่อให้เกิดแรงผลักดันหรือกระตุ้นให้คนเราแสดงพฤติกรรม เช่น การให้รางวัล (Rewards) ซึ่งเป็นเครื่องกระตุ้นให้คนเราอยากกระทำ การลงโทษ (Punishment) ซึ่งจะกระตุ้นมิให้กระทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง นอกจากนี้การชมเชย การติเตียน การประท้วง การแข่งขัน หรือการทดสอบก็จัดว่าเป็นเครื่องมือที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมได้ทั้งสิ้น เช่น นักเรียนที่ทำคะแนนสอบได้ดีได้รับคำชมเชยจากพ่อแม่ ครู และครอบครัวจะมีแรงจูงใจที่จะตั้งใจเรียนมากขึ้นเพราะต้องการได้คะแนนดีอีกในการสอบครั้งต่อไป นักเรียนเลือกเรียนภาษาฝรั่งเศสเพราะรู้ว่ามีโอกาสสอบชิงทุนไปเรียนต่อในประเทศฝรั่งเศสได้ นักเรียนที่ได้รับการคัดเลือกจากโรงเรียนให้เข้าร่วมการแข่งขันทักษะภาษาต่างประเทศมีแรงจูงใจที่จะฝึกฝนทักษะการใช้ภาษาอย่างสม่ำเสมอและตั้งใจเรียนมากขึ้นเพราะอยากได้รับรางวัล เป็นต้น

Scott Baumann et al. (1997, อ้างถึงใน Moore, 2000: 26) แบ่งการจูงใจออกเป็น 4 ประเภทคือ

1. การจูงใจภายใน (Intrinsic motivation) หมายถึงการจูงใจที่เกิดมาจากความสนใจในการทำกิจกรรมต่างๆ
2. การจูงใจทางสังคม (Social motivation) หมายถึงการจูงใจที่เกิดจากการที่ภาระหน้าที่หรือกิจกรรมที่ตนเองทำได้รับการชื่นชมจากคนอื่น
3. การจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement motivation) หมายถึงการจูงใจที่คนเราปรารถนาหรือตั้งใจที่จะทำดีที่สุดเพื่อให้สามารถแข่งขันกับผู้อื่นได้
4. การจูงใจทางวัตถุ (Instrumental motivation) หมายถึงการจูงใจที่เกิดจากการได้รับรางวัล

พรณี ช. เจนจิต (2538) จำแนกแรงจูงใจ (Motive) ตามเป้าหมายออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้

1. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motive) หมายถึง ความต้องการที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จ ลุล่วง ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะเป็นผู้ที่มีความมานะบากบั่น พยายามที่จะเอาชนะความล้มเหลวต่าง ๆ พยายามที่จะไปให้ถึงจุดหมาย เป็นผู้ทำงานมีแผน เป็นผู้ตั้งระดับความคาดหวังไว้สูง
2. แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ (Affiliation Motive) หมายถึง ความต้องการการเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น
3. แรงจูงใจใฝ่ก้าวร้าว (Aggression Motive) หมายถึงความต้องการที่ผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวต่อบุคคลอื่น เพราะความก้าวร้าวเป็นลักษณะหนึ่งของมนุษย์ที่จะจัดความรู้สึกคับข้องใจ

หรือความโกรธต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นไปยังผู้อื่น อาการก้าวร้าวเกิดจากการเรียนรู้ กล่าวคือรู้ว่าเมื่อแสดงอาการก้าวร้าวแล้วจะช่วยผ่อนคลายอารมณ์ของตนเองได้บ้าง

4. แรงจูงใจใฝ่อำนาจ (Power Motive) หมายถึงความต้องการที่พยายามควบคุมสิ่งที่จะมาอิทธิพลเหนือการตัดสินใจของตนเองทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม

5. แรงจูงใจใฝ่พึ่งพา (Dependency Motive) หมายถึง ความต้องการความช่วยเหลือ ต้องการการสนับสนุนจากคนอื่น ขอคำปรึกษาจากคนอื่นเพื่อให้เกิดความมั่นใจในการทำงานหรือทำกิจกรรมต่างๆ

นักจิตวิทยาการศึกษาแบ่งแหล่งที่มาของการจูงใจในการเรียนออกเป็น 3 ประเภทหลัก (Fisher, 1990, อ้างถึงใน Abisamra, 2002) คือ

1. ความสนใจตามธรรมชาติของผู้เรียน ซึ่งถือว่าเป็นความพึงพอใจภายในตัวของผู้เรียนเอง
2. ครูผู้สอน สถาบันการศึกษาหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยที่มาจากภายนอก
3. ความสำเร็จในการทำงานหรือในการเรียนของตัวนักเรียนเอง

ในปัจจุบันมีทฤษฎีและการศึกษาเรื่องการจูงใจอยู่หลายทฤษฎี (พรรณี ช. เจนจิต. 2538; Moore, 2000; Harry and others, 2000; Moore, 2009) แนวคิดทฤษฎีที่ได้รับการอ้างอิงและนำมาใช้อ้างอิงมากที่สุดทางด้านการศึกษาการสอนคือ ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs Theory)

ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs Theory)

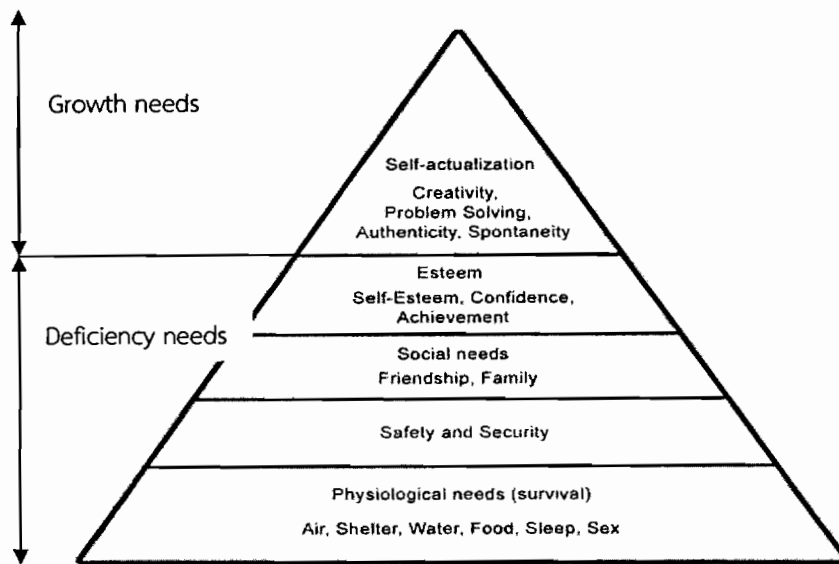
ตามแนวความคิดของทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการซึ่งพัฒนาขึ้นโดยนักจิตวิทยากลุ่มมานุษยนิยม อับราฮัม มาสโลว์ (Abraham Maslow) นี้เชื่อว่าบุคคลจะมีความต้องการที่เรียงลำดับจากระดับพื้นฐานต่ำสุดไปยังระดับสูงสุด โดยมีกรอบความคิดที่สำคัญ 3 ประการ คือ

- 1) มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความต้องการ ความต้องการมีอิทธิพลหรือเป็นเหตุจูงใจต่อพฤติกรรม ความต้องการที่ยังไม่ได้รับการสนองตอบเท่านั้นที่เป็นเหตุจูงใจ ส่วนความต้องการที่ได้รับการสนองตอบแล้วจะไม่เป็นเหตุจูงใจอีกต่อไป
- 2) ความต้องการของมนุษย์เป็นลำดับขั้นเรียงตามความสำคัญจากความต้องการพื้นฐานไปจนถึงความต้องการที่ซับซ้อน
- 3) ความต้องการส่วนใหญ่ในระดับที่ต่ำกว่าต้องได้รับการตอบสนองก่อนที่ความต้องการในระดับที่สูงขึ้นไปจะเกิดขึ้น

ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ แบ่งความต้องการของมนุษย์จากระดับต่ำไปยังระดับสูง เป็น 7 ขั้น แต่โดยทั่วไปมักจะกล่าวถึงเพียงแค่ขั้นที่ 5 เท่านั้น (ตามภาพที่ 2 ข้างล่างนี้) เพราะหากมนุษย์สามารถพัฒนาขึ้นมาถึงความต้องการขั้นนี้ คือการรู้จักตนเองตามสภาพหรือการตระหนักในความสามารถของตนเองได้แล้ว ก็หมายความว่าได้มีความต้องการหรือพัฒนามาถึงขั้นที่ 6 ความต้องการที่จะรู้และเข้าใจและขั้นที่ 7 ความต้องการทางสุนทรียะแล้ว (พรรรณี ช. เจนจิต. 2538: 462)

ลำดับขั้นความต้องการตามทฤษฎีของมาสโลว์ทั้ง 5 ขั้นมีดังนี้

- 1) ความต้องการพื้นฐานทางสรีระ (Biological and physiological needs) คือความต้องการทางร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการที่ถือว่าเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุด เป็นแรงผลักดันทางชีวภาพ เช่น ความต้องการอาหาร น้ำ อากาศ ที่อยู่อาศัย ต้องการพักผ่อน ต้องการเรื่องกามารมณ์ ต้องการบำบัดความเจ็บปวดและความไม่สมดุลทางร่างกายต่าง ๆ เป็นต้น ความต้องการต่างๆ เหล่านี้จะเป็นตัวผลักดันให้คนแสดงพฤติกรรม มนุษย์จะแสดงพฤติกรรมต่อเมื่อมีความต้องการ และยังไม่ได้รับการตอบสนอง
- 2) ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) หมายถึงความต้องการสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยจากอันตรายทั้งทางกายและจิตใจ ความต้องการความมั่นคง ความต้องการการคุ้มครองปกป้อง ปลอดภัยจากอันตราย การคุกคาม ความต้องการที่จะอยู่ในระเบียบ มีกฎหมายคุ้มครอง เป็นต้น
- 3) ความต้องการทางสังคม (Social Needs) หมายถึงความต้องการความรัก มิตรภาพ ความใกล้ชิดผูกพัน ความต้องการเพื่อน ผู้ร่วมงาน ครอบครัว ความต้องการการมีโอกาสสังสรรค์กับผู้อื่น ต้องการเป็นที่ยอมรับจากบุคคลอื่น ความต้องการเป็นเจ้าของ เป็นต้น
- 4) ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง ได้รับการยอมรับและยกย่องในสังคม (Esteem Needs) เมื่อความต้องการทางสังคมได้รับการตอบสนองแล้ว คนเราจะต้องการที่จะรู้สึกว่ามีค่าทั้งในสายตาตนเองและของผู้อื่น ต้องการสร้างสถานภาพของตัวสูงเด่น มีความภูมิใจและสร้างการนับถือตนเอง ต้องการได้รับการชื่นชม ยกย่องในความสำเร็จของงานที่ทำจากผู้อื่น ต้องการสร้างความรู้สึกมั่นใจในตัวเองและเกียรติยศ ต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในงาน และโอกาสแห่งความก้าวหน้าในงานอาชีพ เป็นต้น
- 5) ความต้องการที่จะรู้จักตัวเอง (Self-actualization Needs) ซึ่งถือเป็นความต้องการระดับสูงสุด เมื่อความต้องการต่างๆ ทั้ง 4 ขั้นได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอ มนุษย์จะมีความต้องการที่จะรู้จักตนเองตรงตามสภาพที่ตนเองเป็นอยู่ เข้าใจถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัด และความต้องการที่แท้จริงของตนเอง ยอมรับสิ่งที่เป็นข้อบกพร่องของตนเองได้ เมื่อรู้จักตนเองดีก็ก็จะทำให้สามารถเลือกทำสิ่งต่างๆ ที่เหมาะสมที่สุดตามความต้องการ ความสามารถและความถนัดของตนเอง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้สามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองให้ถึงขีดสุดยอด และนำไปสู่ความสำเร็จในสิ่งที่ปรารถนาสูงสุดของตนเอง

ภาพที่ 2 : ลำดับความต้องการของมนุษย์ตามแนวคิดของมาสโลว์

จากภาพที่ 2 แสดงให้เห็นว่ามาสโลว์แบ่งความต้องการออกเป็นสองกลุ่มหลักๆ กลุ่มแรกคือ ความต้องการที่เกิดจากความขาดแคลน (Deficiency needs) ซึ่งเป็นความต้องการระดับต่ำ ได้แก่ความต้องการทางกาย และความต้องการความปลอดภัย ความต้องการทางสังคม และความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง และกลุ่มที่สองคือความต้องการก้าวหน้าและพัฒนาตนเอง (Growth needs) และความต้องการเติมความสมบูรณ์ให้ชีวิต จัดเป็นความต้องการระดับสูงสุด ความต้องการระดับต่ำจะได้รับการสนองตอบจากปัจจัยภายนอกตัวบุคคล ส่วนความต้องการระดับสูงจะได้รับการสนองตอบจากปัจจัยภายในตัวบุคคลเอง

จะเห็นได้ว่าทฤษฎีการมุ่งใจตามแนวคิดของมาสโลว์นั้นให้ความสำคัญกับความต้องการของมนุษย์เป็นหลัก เพราะความต้องการคือแรงจูงใจที่สำคัญของพฤติกรรมต่างๆ ของคนเรา

ในการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศนั้น ได้มีนักวิชาการทางด้านการศึกษา นำประเด็นเรื่องความต้องการในการเรียนของผู้เรียนมาใช้เป็นองค์ประกอบหนึ่งสำหรับการจัดการเรียนรู้อย่างจริงจังในช่วงปี 1970 ซึ่งเป็นช่วงที่มีการสร้างแนวคิดการจัดการเรียนการสอนที่เรียกว่า แนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร หรือ Communicative approach ขึ้น แนวคิดดังกล่าวนี้ได้รับแรงจูงใจจากทฤษฎีจิตวิทยาการเรียนการสอน และการจัดการศึกษาตามแนวคิดของกลุ่มพุทธินิยม (Cognitivism) และกลุ่มมานุษยนิยม (Humanisticism) ตามแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารนั้นการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศต้องให้ความสำคัญกับผู้เรียนหรือให้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงทำให้มีการกล่าวถึงความต้องการของผู้เรียน และให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

Cuq (2003) แบ่งความต้องการในการเรียนภาษาต่างประเทศออกเป็น 4 ประเภทหลัก คือ

1. ความต้องการทางภาษาและการใช้ภาษา (Language needs) หมายถึงความต้องการเรียนรู้ภาษา และต้องการที่จะใช้ความรู้และทักษะทางภาษาเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ ที่เหมาะสมได้ เช่นผู้เรียนที่เรียนภาษาต่างประเทศเพราะต้องการที่จะสื่อสารกับชาวต่างชาติได้

2. ความต้องการเฉพาะทาง (Special needs) หมายถึงความต้องการเรียนรู้เนื้อหาทางภาษาเฉพาะทางหรือเฉพาะด้านและสามารถใช้ทักษะทางภาษาเพื่อการสื่อสารเฉพาะด้านได้ เช่นผู้เรียนที่เรียนภาษาต่างประเทศเพราะต้องการนำความรู้ภาษาต่างประเทศนั้นไปใช้ในการประกอบอาชีพที่ต้องติดต่อกับชาวต่างชาติ เช่น มัคคุเทศก์ ล่าม ทูต พนักงานต้อนรับในโรงแรมหรือสายการบิน เป็นต้น

3. ความต้องการระดับองค์กร (Institutional needs) หมายถึงความต้องการในระดับนโยบายซึ่งองค์กรหรือสถาบันกำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาทางภาษาและสามารถใช้ทักษะทางภาษาตามความจำเป็นและความต้องการขององค์กร เช่นผู้เรียนที่เรียนภาษาต่างประเทศเพราะองค์กรที่สังกัดกำหนดให้เรียนเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานขององค์กร

4. ความต้องการเพื่อการเรียนรู้ (Learning needs) หมายถึงความต้องการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ เพราะต้องใช้ภาษานั้นเพื่อการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น หรือเพื่อการศึกษาค้นคว้าในศาสตร์ต่างๆ อย่างลึกซึ้ง

นอกจากนี้ นักจิตวิทยาภาษาศาสตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง Gardner (1985, อ้างถึงใน Abisamra, 2002) ซึ่งสนใจศึกษาวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างการจูงใจภายในกับความสำเร็จในการเรียนภาษาต่างประเทศมาเป็นเวลานาน ได้แบ่งแรงจูงใจในการเรียนภาษาต่างประเทศออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. Integrative motivation หมายถึงความปรารถนาของผู้เรียนที่จะเรียนภาษาต่างประเทศภาษาใดภาษาหนึ่งเพื่อทำให้ตนเองสามารถติดต่อสื่อสารกับเจ้าของภาษาได้ ทำให้ตนเองสามารถใช้ชีวิตหรือเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของสังคมภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษานั้นได้

2. Instrumental motivation หมายถึงความปรารถนาของผู้เรียนที่จะทำให้ตัวเองสามารถใช้ภาษาต่างประเทศที่เรียนนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่งที่ชัดเจนเช่น เพื่อการทำงาน ทำเพื่อการทำงานในอนาคต เพื่อการสอบ เป็นต้น ดังนั้นการจูงใจแบบดังกล่าวนี้อาจจะทำให้ผู้เรียนสนใจที่จะศึกษาเรียนรู้และพัฒนาเพียงบางทักษะที่จำเป็นเท่านั้น เช่น เมื่อผู้เรียนเรียนภาษาต่างประเทศเพียงเพราะต้องการสอบผ่านก็จะเลือกพัฒนาความรู้ทางไวยากรณ์ คำศัพท์มากกว่าทักษะการฟัง-พูด ผู้เรียนที่เรียนภาษาต่างประเทศเพราะต้องการใช้ภาษานั้นสำหรับการทำงานในโรงแรม ก็จะเน้นการพัฒนาความรู้คำศัพท์สำนวนที่เกี่ยวข้องกับการโรงแรมเท่านั้น เป็นต้น

Gardner (1985, อ้างถึงใน Abisamra, 2002) กล่าวว่า การจูงใจมีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบ 4 ด้านดังนี้

- เป้าหมาย (Goal)
- ความพยายาม (Effort)

- ความปรารถนาที่จะบรรลุเป้าหมาย (Desire to attain the goal)
- ทัศนคติที่ดีต่อกิจกรรมที่กำลังทำ (Favorable Attitude toward the activity in question)

นอกจากนั้นยังมีนักจิตวิทยาภาษาศาสตร์บางกลุ่มแบ่งการจูงใจออกเป็นเชิงบวก และการจูงใจในเชิงลบ (Abisamra, 2002)

- การจูงใจในเชิงบวกหมายถึงการแสดงพฤติกรรมหรือทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งที่เราทำเพื่อสนองความต้องการด้วยความรู้สึกมีความสุข มองโลกในแง่ดี
- การจูงใจในเชิงลบ หมายถึงการแสดงพฤติกรรมหรือทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งที่เราทำเพราะความกลัวว่าถ้าหากไม่ทำกิจกรรมนั้นให้สำเร็จผลที่จะได้รับจะไม่เป็นที่น่าพึงพอใจ

กล่าวโดยสรุปความต้องการในการเรียนและการจูงใจในการเรียนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศของผู้เรียน และเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ไม่สามารถแยกจากกันได้ เพราะความต้องการเป็นสิ่งเร้าอย่างหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียน และการจูงใจในการเรียนก็จะทำให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งที่เรียน นอกจากนี้การจูงใจยังถือว่าเป็นกลวิธีการเรียนรู้ที่สำคัญอย่างหนึ่ง สิ่งเหล่านี้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนมีความสนใจใฝ่รู้ มีความตั้งใจในการเรียนมากขึ้น เพื่อให้การเรียนรู้ของตนสัมฤทธิ์ผล สามารถทำให้การเรียนรู้ก้าวหน้าขึ้น ความต้องการในการเรียนและแรงจูงใจในการเรียนของผู้เรียนแต่ละคนแตกต่างกัน ดังนั้นการศึกษาเรื่องความต้องการในการเรียนของผู้เรียนจึงเป็นแนวทางที่มีประโยชน์อีกแนวทางหนึ่งสำหรับผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา

3. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องคณะผู้วิจัยพบว่างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาแนวโน้ม ความต้องการในการเรียน และสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสในประเทศไทย ในช่วงระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมาซึ่งสอดคล้องกับเรื่องที่คณะผู้วิจัยมีความประสงค์จะศึกษานั้นมีจำนวนน้อยมาก การทบทวนเอกสารและการอ้างอิงเอกสารที่เกี่ยวข้องในที่นี่จึงจะกล่าวถึงงานวิจัยที่มีมาก่อนหน้านั้นโดยสังเขป และอาจจะมีการอ้างอิงเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศอื่นด้วย ดังนี้

ศิริมา ปุรินทรภิบาล (2535) ได้ทำงานวิจัยเรื่อง การสำรวจความต้องการเรียนภาษาฝรั่งเศสและปัญหาในการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสของนักศึกษาและครูผู้สอนภาษาฝรั่งเศสในโปรแกรมวิชาการท่องเที่ยวในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ วัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ 1) เพื่อสำรวจความต้องการในการเรียนภาษาฝรั่งเศสของนักศึกษาโปรแกรมวิชาธุรกิจการท่องเที่ยว โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวและโปรแกรมวิชาธุรกิจการท่องเที่ยวและการโรงแรมในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ 2) เพื่อสำรวจปัญหาในการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสเพื่อการท่องเที่ยวและการโรงแรม

ของนักศึกษาและครู ในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้คือ 1) นักศึกษาโปรแกรมวิชาธุรกิจการท่องเที่ยว โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และโปรแกรมวิชาการการท่องเที่ยวและการโรงแรมในสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการจำนวน 328 คน และ 2) นักศึกษาที่เรียนภาษาฝรั่งเศสและครูผู้สอนภาษาฝรั่งเศสเพื่อการท่องเที่ยวและการโรงแรมในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 110 คนและ 7 คนตามลำดับ เครื่องมือสำหรับการวิจัยคือแบบสอบถามจำนวน 3 ชุด และการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า 1) นักศึกษาโปรแกรมวิชาการท่องเที่ยวร้อยละ 72.0 ต้องการเรียนภาษาฝรั่งเศส 2) ปัญหาในการเรียนภาษาฝรั่งเศสที่นักศึกษาพบมากที่สุดคือ การพูดให้เจ้าของภาษาเข้าใจ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 69.1 และ 3) ปัญหาในการสอนภาษาฝรั่งเศสซึ่งครูพบมากที่สุด คือ จำนวนคาบที่สอนตามที่กำหนดในหลักสูตรมีน้อยเกินไป คิดเป็นร้อยละ 100

ปรารภนา กาลเนาวกุล (2546) ทำการวิจัยเรื่อง “ข้อมูลพื้นฐานการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศและการใช้ภาษาต่างประเทศของภาคใต้” เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในภาคใต้ และเพื่อศึกษาความพึงพอใจ ความต้องการ และปัญหาในการใช้ภาษาต่างประเทศในสถานประกอบการธุรกิจต่างๆ ในภาคใต้ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือวิจัย และมีกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ ผู้ประกอบการในภาคใต้ (ผู้ว่าจ้าง/หัวหน้างาน และพนักงาน) และบุคลากรจากสถานศึกษาในภาคใต้ (ผู้บริหาร ผู้สอนและผู้เรียนภาษาต่างประเทศ) รวมทั้งสิ้นจำนวน 875 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง หรือสุ่มอย่างง่ายในชั้นตอนต่างๆ เพื่อให้ได้ตัวแทนที่ครอบคลุมทุกภาษา ทุกประเภทสถานศึกษา และประเภทธุรกิจที่เป็นลักษณะเด่นของภาคใต้ให้มากที่สุด ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างสถานศึกษาในภาคใต้มีการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ 11 ภาษา คือภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาเยอรมัน ภาษาสเปน ภาษาอิตาลี ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ภาษาเกาหลี ภาษามลายู ภาษาอาหรับ และภาษาเขมร ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศภาษาเดียวที่มีการเปิดสอนในทุกระดับการศึกษา และทุกสถานศึกษา ส่วนการเปิดสอนภาษามลายูและภาษาอาหรับมีในทุกระดับการศึกษาเช่นกัน แต่จำกัดอยู่ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โรงเรียนตาดีกา (สำหรับประถมศึกษา) และสถาบันอุดมศึกษาบางแห่ง และผู้สอนภาษาต่างประเทศส่วนใหญ่เป็นชาวไทย นอกจากนี้การวิจัยครั้งนี้ยังพบว่าสถาบันการศึกษา ผู้สอนและผู้เรียนประสบปัญหาต่างๆ จำนวนมาก อาทิเช่นผู้เรียนขาดพื้นฐานภาษาต่างประเทศที่ดี ไม่กระตือรือร้นขาดความมั่นใจและไม่กล้าแสดงออก จำนวนผู้เรียนในแต่ละห้องเรียนมีมากเกินไป ผู้เรียนมักไม่มีโอกาสได้ใช้ภาษาต่างประเทศในชีวิตประจำวันนอกห้องเรียน และไม่ได้มีกิจกรรมนอกห้องเรียนที่เสริมทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศมากนัก ส่วนในห้องเรียน ผู้เรียนก็ไม่ค่อยมีโอกาสได้ฝึกทักษะด้านต่างๆ เพราะจำนวนผู้เรียนในแต่ละห้องมีมากเกินไป และเวลาเรียนมีน้อยเกินไป พฤติกรรมการเรียนส่วนใหญ่คือการเข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอ และการทำแบบฝึกหัด และไม่มีการศึกษาด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ทักษะที่ถนัดที่สุด คือ การอ่าน และทักษะที่ถนัดน้อยที่สุด และต้องการพัฒนามากที่สุด คือการพูดและการฟัง ผู้เรียนไม่ชอบวิธีการสอนของผู้สอน บรรยากาศในห้องเรียนร้อนอบอ้าว และเสียงดัง ไม่เหมาะต่อการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้น้อย

ไม่น่าสนใจ และไม่ทันสมัย ส่วนกลุ่มตัวอย่างผู้เรียนระดับอุดมศึกษาส่วนใหญ่ยังระบุด้วยว่าตนเองยังไม่มีความพร้อมในการใช้ภาษาต่างประเทศในการทำงานหรือศึกษาต่อ ผู้เรียนส่วนใหญ่มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาต่างประเทศ แต่มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษอยู่ในระดับน้อยกว่าภาษาอื่นๆ

ทัศนวรรณ นิธิเกษม (2546) ทำการวิจัยเรื่องความต้องการในการใช้และความต้องการเรียนภาษาต่างประเทศ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี พบว่านักเรียนต้องการเรียนภาษาอังกฤษ จีน ญี่ปุ่น เยอรมัน อาหรับและฝรั่งเศสตามลำดับ นักเรียนส่วนใหญ่ต้องการเรียนภาษาต่างประเทศในหลักสูตรสนทนาทั่วไป และทักษะการพูด และส่วนใหญ่วัตถุประสงค์ในการเรียนภาษาต่างประเทศเพื่อการทำงานและอาชีพ

อดิศา เตียว และคณะ (2547) ได้ทำโครงการวิจัยเชิงสำรวจเรื่อง โครงการข้อมูลพื้นฐานเพื่อการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศระดับอุดมศึกษาในภาคใต้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านสภาพและปัญหาการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศระดับอุดมศึกษาในภาคใต้ซึ่งจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ จำนวน 11 ภาษา คือ ภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน สเปน อิตาลี จีน ญี่ปุ่น เกาหลี มลายู อาหรับ และ เขมร กลุ่มตัวอย่าง ในงานวิจัยประกอบด้วย ผู้บริหารจำนวน 7 ราย ผู้สอนภาษา 43 ราย และผู้เรียนภาษา 141 ราย จากกลุ่มตัวอย่างสถาบันอุดมศึกษา 5 แห่ง (7 หน่วยงาน) คณะผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม 3 ฉบับในการสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ผลการศึกษาในทัศนะของผู้บริหารสถาบันและผู้สอนภาษาพบว่า ภาษาฝรั่งเศสจัดอยู่หนึ่งใน 5 ลำดับแรกของภาษาต่างประเทศที่สำคัญที่สุด คือ ภาษาอังกฤษ จีน ญี่ปุ่น ฝรั่งเศส และมลายู ตามลำดับ และในทัศนะของกลุ่มตัวอย่างผู้เรียน พบว่าผู้เรียนมีทักษะการอ่านมากที่สุด และการพูดน้อยที่สุด กลุ่มตัวอย่างผู้เรียนส่วนใหญ่ใช้ภาษาต่างประเทศในชั้นเรียนมากกว่านอกชั้นเรียนและส่วนใหญ่ฝึกฝนการใช้ภาษาจากตำราเรียน การทำแบบฝึกหัด และข้อสอบ กิจกรรมที่กลุ่มตัวอย่างผู้เรียนเห็นว่าช่วยพัฒนาทักษะการใช้ภาษามากที่สุด คือ การเรียนรู้ด้วยตนเองจากตำราเรียนและสื่อ กลุ่มตัวอย่างผู้เรียนส่วนใหญ่ยังขาดความพร้อมในการใช้ภาษาทั้งเพื่อการเรียนต่อและการทำงาน มีเพียงกลุ่มตัวอย่างผู้เรียนภาษาอังกฤษและเยอรมันที่มีความพร้อมในการใช้ภาษาทั้งเพื่อการเรียนต่อและการทำงาน ส่วนกลุ่มตัวอย่างผู้เรียนภาษาเกาหลีและญี่ปุ่นมีความพร้อมในการใช้ภาษาเพื่อการทำงานเพียงอย่างเดียว

รุ่งศิริพันธ์ จันทร์หอม (2549) ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในระดับมัธยมศึกษาของภาคใต้: มุมมองผู้บริหารและผู้สอน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาภาษาต่างประเทศในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในภาคใต้ในมุมมองของผู้บริหารและผู้สอน โดยสำรวจข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารและผู้สอนภาษาต่างประเทศในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา 18 โรงเรียน จากการวิจัยพบว่าภาษาต่างประเทศที่มีการสอนมากที่สุดคือ ภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส จีน ญี่ปุ่น และเยอรมันตามลำดับ ผู้สอนส่วนใหญ่เป็นชาวไทย มีผู้สอนชาวต่างประเทศน้อยมาก ปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่งผลกระทบต่อการศึกษาของคนผู้สอนที่เป็นเจ้าของภาษา

โดยเฉพาะชาวตะวันตก แม้ว่าเงินเดือนจะน่าดึงดูดใจมากเพียงใด แต่หากไม่มีความปลอดภัยก็ยากที่จะหาชาวต่างชาติที่เป็นเจ้าของภาษามาสอนได้

พิทยา เหลืองทองคำ (อ้างถึงใน รุ่งศิริรินทร์ จันทรหอม, 2549, น.105) ศึกษาสภาพและปัญหาการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าปัญหาการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสในโรงเรียนมัธยมศึกษาจากผู้เรียน ผู้สอน และผู้บริหาร สำหรับผู้เรียนนั้นมีปัจจัย 3 ประการคือ 1) แรงจูงใจในการเลือกเรียน ผู้เรียนจะเรียนได้ก็ต่อเมื่อผู้เรียนมีความต้องการที่แท้จริงและมีจุดมุ่งหมายในการเรียน 2) ความต้องการเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือขาดสถาบันที่เอื้อในการศึกษาต่อในวิชาภาษาฝรั่งเศสในระดับสูง จึงเป็นสาเหตุให้ผู้เรียนต้องเลิกเรียนไปในที่สุด 3) แนวทางการประกอบอาชีพในภูมิภาคที่กำลังศึกษาอยู่นั้นมีน้อยและมีอุปสรรคเนื่องจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือไม่ใช่แหล่งท่องเที่ยว ส่วนปัญหาในส่วนของผู้บริหารนั้น ผู้วิจัยพบว่าเกิดจากผู้บริหารไม่ค่อยสนับสนุนการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศส

วรรณิ วงษ์มนตรีสุข (2550) ทำการวิจัยเรื่อง “การสำรวจแรงจูงใจ ความสนใจ และปัญหาในการเรียนภาษาเยอรมันของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศไทย” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสำรวจเหตุผลของนักเรียนที่เลือกเรียนภาษาเยอรมัน ความสนใจเกี่ยวกับเยอรมัน ปัญหาในภาษาเยอรมัน ความสนใจและวิชาภาษาเยอรมันที่จะเรียนในมหาวิทยาลัย และอาชีพที่ต้องการทำหลังเรียนจบมหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนที่เรียนภาษาเยอรมันกลุ่มสาระการเรียนรู้เน้นภาษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายชั้น ม. 4,5 และ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 1,547 คน และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือ แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งที่เป็นนักเรียนในโรงเรียนในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัดมีแรงจูงใจที่เลือกเรียนภาษาเยอรมันเพราะชอบและสนใจภาษาเยอรมัน กลุ่มตัวอย่างคิดว่าจะเรียนภาษาเยอรมันต่อในระดับมหาวิทยาลัย โดยจะเลือกเรียนเป็นวิชาเลือก และสนใจที่จะเรียนภาษาเยอรมันเพื่อการท่องเที่ยวมากที่สุด

เกศินี ชัยศรี (2552) ทำการวิจัยเรื่อง “สภาพการณ์การเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสในปัจจุบันและปัญหาในการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในบริบทจังหวัดภูเก็ต” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพการณ์การเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสในปัจจุบันของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดภูเก็ต (2) ศึกษาปัญหาในการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดภูเก็ต และ (3) ศึกษาประสบการณ์เกี่ยวกับชาวฝรั่งเศสและภาษาฝรั่งเศสของนักเรียนในบริบทจังหวัดภูเก็ตในปัจจุบัน โดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเป็นเครื่องมือวิจัยเพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายที่เรียนภาษาฝรั่งเศสในจังหวัดภูเก็ตจำนวน 247 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนเลือกเรียนภาษาฝรั่งเศสเพราะชอบภาษาต่างประเทศ ชอบประเทศฝรั่งเศสรวมทั้งภาษาและวัฒนธรรม และเป็นประเทศที่มีเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าทันสมัย นักเรียนรู้จักประเทศฝรั่งเศสผ่านทางสื่อ

ต่างๆ และเลือกเรียนภาษาฝรั่งเศสด้วยตนเอง ไม่มีบุคคลใกล้ชิดมีประสบการณ์ในการใช้ภาษาฝรั่งเศส นักเรียนชอบเรียนภาษาฝรั่งเศสในระดับปานกลาง

2. นักเรียนมีปัญหาด้านการออกเสียง การฟังและการเขียน สาเหตุมาจากการรู้คำศัพท์ไม่เพียงพอ ความรู้ทางไวยากรณ์ไม่ดีพอและการกลัวทำผิด มีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับฝรั่งเศสน้อย เช่น การร้องเพลง การจัดแคมป์ภาษาฝรั่งเศส และการจัดนิทรรศการ ในส่วนของสื่อแบบของจริงที่หาได้ในจังหวัดภูเก็ต อาจารย์นำมาใช้น้อย

3. นักเรียนส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์ในการพูดคุยกับชาวฝรั่งเศสและกับคนชาติอื่นๆที่สามารถพูดภาษาฝรั่งเศสได้ ไม่ทราบว่ามีสมาคมฝรั่งเศสและสถานกงสุลฝรั่งเศสตั้งอยู่ในจังหวัดภูเก็ตหรือมีชาวฝรั่งเศสอาศัยอยู่ในจังหวัดภูเก็ตเป็นจำนวนมาก นักเรียนต้องการให้คนฝรั่งเศสที่อยู่ในจังหวัดภูเก็ตจัดกิจกรรม เช่น เทศกาลอาหารฝรั่งเศส ดนตรีหรือภาพยนตร์ฝรั่งเศส นักเรียนคิดว่ามีการใช้ภาษาฝรั่งเศสในจังหวัดภูเก็ตในระดับปานกลางแต่คาดว่าจะมีการใช้มากขึ้นในอนาคต นอกจากนี้นักเรียนส่วนใหญ่คิดว่ามหาวิทยาลัยในท้องถิ่นควรเปิดหลักสูตรที่เกี่ยวกับภาษาฝรั่งเศส และหากมีการเปิดหลักสูตรภาษาฝรั่งเศสในระดับมหาวิทยาลัยตนก็มีความสนใจเรียน

ปองรัตน์ ศรีสืบ (2553) ทำวิจัยเรื่อง “การศึกษาความต้องการในการเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สามของนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนราธิวาส” จุดมุ่งหมายของงานวิจัยนี้คือ การสำรวจความ ต้องการและทัศนคติของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนราธิวาสต่อ การเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สาม และสำรวจทัศนคติต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สามของอาจารย์และผู้ปกครองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัด นราธิวาส กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมในงานวิจัยนี้ประกอบด้วย นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 118 คน ครู 4 คน และผู้ปกครอง 10 คน ซึ่งคัดเลือกจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่มีขนาดใหญ่ที่สุดและเล็กที่สุด ที่ตั้งอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส งานวิจัยนี้เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการสังเกต การวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณซึ่งใช้ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพซึ่งใช้วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและการสังเกต ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความต้องการที่จะพัฒนาทักษะทางภาษาอังกฤษให้มากขึ้น โดยเฉพาะทักษะการพูดและการอ่าน นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สาม และต้องการภาษาอังกฤษจากสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายในชั้นเรียน นอกจากนี้ผลวิจัย ยังแสดงให้เห็นความเชื่อของ อาจารย์ว่านักเรียนจำเป็นต้องพัฒนาทักษะด้านการเขียนและการอ่านเพิ่มขึ้น

Herzlich, R. (1978) ทำการวิจัยเรื่อง “ทัศนคติและแรงจูงใจของนักเรียนอิสราเอลในการเรียนภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาต่างประเทศที่ 2” โดยมีจุดประสงค์เพื่อศึกษาความสำคัญของทัศนคติและแรงจูงใจในภาษาและวัฒนธรรมฝรั่งเศสที่มีต่อการเรียนทักษะการฟังและการพูดภาษาฝรั่งเศสของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างของ

การวิจัยเป็นนักเรียนชาวอิสราเอลในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งเรียนภาษาฝรั่งเศสเป็นครั้งแรกของปีการศึกษา 1976/1977 จำนวน 103 คน ซึ่งเป็นนักเรียนชาย 54 คนและนักเรียนหญิง 43 คน เครื่องมือของการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยแบบสอบถามวัดทัศนคติและแรงจูงใจของนักเรียน ซึ่งประกอบด้วยคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (เห็นด้วยมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด) และการประเมินผลการเรียนรู้ทักษะการฟังและการพูดปลายปีการศึกษาของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนที่มีทัศนคติและแรงจูงใจต่อภาษาและวัฒนธรรมฝรั่งเศสอยู่ในระดับสูง (ค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.5) มีคะแนนประเมินผลการเรียนรู้ทักษะการฟังและการพูดสูงกว่านักเรียนที่มีทัศนคติและแรงจูงใจต่อภาษาและวัฒนธรรมฝรั่งเศสอยู่ในระดับต่ำ
2. นักเรียนร้อยละ 86.7 ที่มีทัศนคติและแรงจูงใจต่อภาษาและวัฒนธรรมฝรั่งเศสอยู่ในระดับต่ำ มีผลการเรียนรู้ทักษะการฟังและการพูดต่ำด้วย
3. นักเรียนร้อยละ 65 ที่มีแรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) สูงมีผลการเรียนรู้ทักษะการฟังและการพูดสูง

Belmechri, F. & Hummel, K. (1998) ทำการวิจัยเรื่อง เป้าหมายและแรงจูงใจในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ 2 ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เมืองควีเบคซิตี้ เพื่อสำรวจเป้าหมายหลักและความสัมพันธ์ของเป้าหมายกับแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนที่อยู่ในบริบททางสังคมที่ใช้ภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาหลักเพียงภาษาเดียว โดยกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้คือนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เกรด 11 ชาวแคนาดาที่พูดภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาแม่ซึ่งเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ 2 จำนวน 93 คน เครื่องมือวิจัยคือแบบสอบถามที่ผู้วิจัยปรับมาจากแบบสอบถามของนักวิจัยชาวแคนาดา Kruidenier และ Clément ซึ่งประกอบด้วยคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ผลการวิจัยพบว่าเป้าหมายในการเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ 2 ของนักเรียนคือ เรียนเพื่อใช้สำหรับการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการเรียนรู้ในโรงเรียนและระดับที่สูงขึ้น เพื่อหาเพื่อนชาวต่างประเทศ เพื่อใช้ในการทำงานทำและการประกอบอาชีพในอนาคต นอกจากนี้ยังพบว่าเป้าหมายเหล่านี้ยังสามารถเป็นตัวชี้วัดหรือทำนายแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนได้อีกด้วย

Ramage, K. (1990) วิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่เกี่ยวกับแรงจูงใจและความต่อเนื่องของการเรียนภาษาต่างประเทศ” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยทางด้านแรงจูงใจและทัศนคติที่มีผลต่อการเรียนภาษาต่างประเทศต่อหลังจากสำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งอยู่ในเขตพื้นที่ที่มีสภาพทางภูมิศาสตร์แตกต่างกัน 2 เขต กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายซึ่งเรียนภาษาฝรั่งเศสจำนวน 3 ห้องเรียน และนักเรียนที่เรียนภาษาสเปนระดับที่ 2 จำนวน 3 ห้องเรียน และเครื่องมือสำหรับการวิจัยคือแบบสอบถามจำนวน 1 ชุด ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทางด้านแรงจูงใจและทัศนคติ รวมทั้งระดับการเรียนและผลการเรียนมีผลต่อการตัดสินใจเรียนภาษาต่างประเทศต่อหลังจากสำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ตอนปลายของ

นักเรียนเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนี้ความสนใจในวัฒนธรรมและการเรียนรู้ภาษาซึ่งรวมถึงการเรียนรู้ทักษะการอ่าน การเขียนและการพูดภาษาต่างประเทศก็เป็นสาเหตุสำคัญที่มีผลต่อการเลือกหรือไม่เลือกเรียนต่อภาษาต่างประเทศ

Constantin, F. (2008) ทำการวิจัยเรื่อง “ปัจจัยทางด้านแรงจูงใจในการเรียนภาษาต่างประเทศ ศึกษากรณีภาษาฝรั่งเศส ในคณะเศรษฐศาสตร์” โดยมีจุดประสงค์เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการเรียนภาษาฝรั่งเศส ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยโอเรเดีย (Oradea University) ประเทศโรมาเนีย ซึ่งกำลังเรียนภาษาฝรั่งเศสในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2007/2008 เครื่องมือของการวิจัยครั้งนี้คือแบบสอบถามเกี่ยวกับเหตุผลและแรงจูงใจที่ทำให้นักศึกษาเลือกเรียนภาษาฝรั่งเศส ซึ่งครอบคลุมทั้งประเด็นที่เป็นแรงจูงใจจากภายนอก (Extrinsic Motivation) และแรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจที่ทำให้นักศึกษาเลือกเรียนภาษาฝรั่งเศสโดยส่วนใหญ่เป็นแรงจูงใจภายในเชิงบวก (Positive Intrinsic Motivation) เช่น นักศึกษาเลือกเรียนภาษาฝรั่งเศสเพราะชอบเรียนภาษาต่างประเทศ ชอบภาษาฝรั่งเศสเพราะเป็นภาษาที่ไพเราะ เป็นภาษาที่สง่างาม และโรแมนติก และเป็นภาษาที่มีความสำคัญ นอกจากนี้ยังพบว่านักศึกษามีแรงจูงใจที่มาจากความต้องการ เช่นเลือกเรียนภาษาฝรั่งเศสเพราะต้องการเรียนภาษานี้ ต้องการเพิ่มความรู้ให้กับตัวเอง ต้องการมีความรู้ภาษาต่างประเทศอื่น นอกเหนือจากภาษาต่างประเทศที่รู้อยู่แล้ว ต้องการสื่อสารกับเจ้าของภาษาได้ ต้องการสื่อสารในสาขาที่ตนเองเชี่ยวชาญด้วยภาษาฝรั่งเศสได้ เพราะกำลังจะไปเที่ยว ประเทศฝรั่งเศส หรือกำลังจะไปฝึกงานในประเทศฝรั่งเศส ส่วนแรงจูงใจภายนอกโดยส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับครูผู้สอนและวิธีการสอนของผู้สอน นอกจากนี้ยังพบว่าระบบการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการเลือกเรียนภาษาฝรั่งเศสของนักศึกษา กล่าวคือนักศึกษาทุกคนของมหาวิทยาลัยโอเรเดียต้องผ่านการทดสอบภาษาอังกฤษก่อน หากนักศึกษาได้คะแนนภาษาอังกฤษดีตามเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนดจะสามารถเลือกเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศได้ ส่วนนักศึกษาที่มีคะแนนสอบภาษาอังกฤษไม่ได้ตามมาตรฐานก็จะต้องเลือกเรียนภาษาต่างประเทศอื่น อย่างไรก็ตามปัจจัยดังกล่าวเป็นปัจจัยที่มีผลต่อนักศึกษา เพราะหลังจากที่นักศึกษาเลือกเรียนภาษาฝรั่งเศสแล้ว นักศึกษาส่วนหนึ่งพบว่าตนเองชอบเรียนภาษานี้ และมีแรงจูงใจที่จะเรียนภาษาฝรั่งเศสมากขึ้น

Kormos, J. และ Csizér, K. (2008) วิจัยเรื่อง ความแตกต่างทางด้านอายุของผู้เรียนที่มีผลต่อการเรียนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ: ทักษะคิด ตัดสิน และพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ถูกจูงใจ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศของผู้เรียนที่มีอายุแตกต่างกัน 3 กลุ่มคือ นักเรียนระดับมัธยม นักศึกษา และผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือวิจัย และสำรวจจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้เรียนชาวฮังการีที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศจำนวน 623 คน ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยหลักที่มีผลต่อแรงจูงใจในการเรียนภาษาที่ 2 ของผู้เรียนคือ ทักษะคิดที่มีต่อการเรียนภาษา และอัตมโนทัศน์หรือตนเองในอุดมคติ นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนในระดับมัธยมศึกษา

เรียนภาษาอังกฤษเพราะสนใจวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ในขณะที่นักศึกษาและผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่เลือกเรียนเพราะคิดว่าภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่มีความสำคัญในระดับนานาชาติ

Todd A. H. (2010) วิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ของการตั้งใจ ปฏิสัมพันธ์และการพัฒนาทักษะการพูดในบริบทการเรียนในประเทศเจ้าของภาษา เพื่อศึกษาบทบาทของแรงจูงใจ 2 ประเภทคือ Integrative motivation (แรงจูงใจซึ่งเป็นความปรารถนาของผู้เรียนที่จะเรียนภาษาต่างประเทศเพราะต้องการติดต่อกับเจ้าของภาษาและได้เข้าใจวัฒนธรรมได้) และ Instrumental Motivation (แรงจูงใจซึ่งเป็นความปรารถนาของผู้เรียนที่ต้องใช้ภาษาต่างประเทศที่เรียนเพื่อเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่งในอนาคต เช่นการหางานทำ การสอบ เป็นต้น) และการมีปฏิสัมพันธ์ในบริบททางวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาที่มีต่อศักยภาพของการพูดของนักเรียนที่เรียนภาษาสเปนก่อนและหลังจากได้เข้าร่วมโปรแกรมการเรียนภาษาสเปนในประเทศสเปน เป็นเวลา 1 ภาคการศึกษา กลุ่มประชากรของการวิจัยครั้งนี้คือนักศึกษาชาวสหรัฐอเมริกาที่เรียนภาษาสเปนจำนวน 20 คน ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาสามารถพัฒนาศักยภาพในการพูดภาษาสเปนได้เป็นอย่างมากในระหว่างการเข้าร่วมโครงการ ทั้งยังพบว่ามีความสัมพันธ์ในเชิงบวกระหว่างแรงจูงใจประเภท Integrative motivation กับการมีปฏิสัมพันธ์กับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาอย่าง และการได้มีโอกาสสัมผัสกับใช้ภาษาสเปนอย่างแท้จริงมีผลต่อการพัฒนาทักษะการพูดของนักศึกษาได้อย่างมีนัยสำคัญ